

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นผู้นำ ตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ความวิตกกังวล, มโนภาพแห่งตน, ความคิดสร้างสรรค์ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่ามีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษายาบาล นอกจากนี้ยังทำการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำและตัวแปรอื่น ๆ ระหว่างกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบคือนักศึกษายาบาลชั้นปีสุดท้าย ของโรงเรียนพยาบาล, วิทยาลัยพยาบาล และคณะพยาบาลศาสตร์ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 426 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ, ความวิตกกังวล, มโนภาพแห่งตน และแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลในการเปรียบเทียบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ t-test นอกจากนี้ยังวิเคราะห์หาสหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่า
 - 1.1 กลุ่มผู้นำทั้งหมดมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มผู้ตามทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .001$)
 - 1.2 ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญา กับกลุ่มผู้นำหลักสูตรปริญญา
 - 1.3 ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ตามหลักสูตรอนุปริญญา กับกลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญา

พบว่าลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบความวิตกกังวล พบว่า

2.1 กลุ่มผู้นำทั้งหมดมีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มผู้ตามทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2.2 กลุ่มผู้นำหลักสูตรปริญญาที่มีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

2.3 กลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญาที่มีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มผู้ตามหลักสูตรอนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

พบว่าข้อ 2.2 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ข้อ 2.2, 2.3 ขัดกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตน พบว่า

3.1 กลุ่มผู้นำทั้งหมดมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่ากลุ่มผู้ตามทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

3.2 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญา กับกลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญา

3.3 กลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญาที่มีมโนภาพแห่งตนสูงกว่ากลุ่มผู้ตามหลักสูตรอนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

พบว่าข้อ 3.1 และ 3.2 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ข้อ 3.3 ขัดกับสมมุติฐาน

4. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ พบว่า

4.1 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมด

4.2 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญา กับกลุ่มผู้นำหลักสูตรปริญญา

4.3 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มผู้ตามหลักสูตรอนุปริญญา กับกลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญา

พบว่าข้อ 4.1 ขัดกับสมมุติฐาน แต่ 4.2, 4.3 คล้อยตามสมมุติฐาน

5. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า

5.1 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมด

5.2 กลุ่มผู้นำหลักสูตรปริญญาตรีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มผู้นำหลักสูตร

อนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

5.3 กลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญาตรีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มผู้ตามหลักสูตร

อนุปริญญาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

ข้อค้นพบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดกับสมมุติฐานทุกข้อ

6. การศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวเกณฑ์ คือลักษณะความเป็นผู้นำ กับตัวพยากรณ์ คือความวิตกกังวล, มโนภาพแห่งตน, ความคิดสร้างสรรค์, และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

6.1 ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .3447

($p < .01$)-- และยังพบว่าตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญในการทำนายลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษา

อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) คือมโนภาพแห่งตน (X_3) ตัวแปรตัวนี้มีความแปรปรวนในการ

พยากรณ์ลักษณะความเป็นผู้นำร้อยละ 11.88 ($R^2 = .1188$) ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้คือ

$$\hat{Z}_1 = .3447 X_3$$

และสมการในรูปคะแนนดิบเป็นดังนี้คือ

$$\hat{X}_1 = 82.5329 + .3554 X_3$$

6.2 นักศึกษากลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .3284 ($p < .01$)

และยังพบว่าตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญที่สุดต่อการทำนายลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) คือความวิตกกังวล (X_2)

ตัวแปรความวิตกกังวล มีความแปรปรวนในการอธิบายลักษณะความเป็นผู้นำร้อยละ 10.78 ($R^2 = .1078$) ได้สมการ

ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้คือ

$$\hat{Z}_1 = -.3284 Z_2$$

และสมการในรูปคะแนนดิบดังนี้คือ

$$\hat{x}_1 = 149.2680 - .2122 x_2$$

6.3 นักศึกษากลุ่มผู้นำหลักสูตรปริญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .7443 ($p < .01$) และยังพบว่าตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์ลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) คือมโนภาพแห่งตน (x_3) มโนภาพแห่งตนมีความแปรปรวนในการทำนายลักษณะความเป็นผู้นำร้อยละ 55.40 ($R^2 = .5540$) ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้คือ

$$\hat{z}_1 = .7443 x_3$$

และได้สมการในรูปคะแนนดิบดังนี้คือ

$$\hat{x}_1 = 55.4422 + .5977 x_3$$

6.4 นักศึกษากลุ่มผู้ตามหลักสูตรอนุปริญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .3638 ($p < .01$) และพบว่าตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) คือมโนภาพแห่งตน (x_3) และความวิตกกังวล (x_2) และตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_5) มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตัวพยากรณ์ทั้งสามตัวมีความแปรปรวนร่วมกันในการพยากรณ์ลักษณะความเป็นผู้นำร้อยละ 13.25 ($R^2 = .1325$) ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้คือ

$$\hat{z}_1 = .2720 x_2 + .4468 x_3 - .1583 x_5$$

และสมการในรูปคะแนนดิบดังนี้คือ

$$\hat{x}_1 = 55.5925 + .2047 x_2 + .5226 x_3 - .0576 x_5$$

6.5 นักศึกษากลุ่มผู้ตามหลักสูตรปริญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .4456 ($p < .01$) ตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์ลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) คือ มโนภาพแห่งตน (x_3), ความวิตกกังวล (x_2) ตัวพยากรณ์ทั้งสองตัวนี้มีความแปรปรวนรวมกันในการอธิบายได้ร้อยละ 19.86 ($R^2 = .1986$) และได้สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐานดังนี้คือ

$$\hat{z}_1 = .3332 z_2 + .6347 z_3$$

สมการในรูปแบบกลับกันนี้คือ

$$\hat{x}_1 = 27.3434 + .2186 x_2 + .6441 x_3$$

การอภิปรายผล

ในการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมดพบว่ากลุ่มผู้นำมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มผู้ตาม ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของจุมพล พูลภัทรชีวิน¹ ที่ทำไว้เมื่อปีพ.ศ. 2515 และเมื่อทดสอบความแตกต่างภายในในกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตามระหว่างนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา กับนักศึกษาหลักสูตรปริญญา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งสองกลุ่ม ส่วนการเปรียบเทียบความวิตกกังวลนั้นพบว่ากลุ่มผู้นำทั้งหมดมีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มผู้ตามทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของจุมพล พูลภัทรชีวิน² ที่ทำการวิจัยเมื่อปีพ.ศ. 2515 เช่นกัน และได้ทำการทดสอบความแตกต่างภายในในกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตามระหว่างนักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา กับนักศึกษาหลักสูตรปริญญา พบว่านักศึกษาหลักสูตรปริญญา มีความวิตกกังวลต่ำกว่านักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาทั้งสองกลุ่ม

¹ จุมพล พูลภัทรชีวิน, "มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่เป็นผู้นำและนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้นมศ. 3," (ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515), หน้า 72-75.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 72-75.

การเปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมด พบว่ากลุ่มผู้นำทั้งหมดมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่ากลุ่มผู้ตามทั้งหมดเช่นกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตามระหว่างหลักสูตรอนุปริญาต์กับหลักสูตรปริญญา ไม่พบความแตกต่างภายในกลุ่มผู้นำ แต่ภายในกลุ่มผู้ตามพบว่านักศึกษาปริญญาพยาบาลมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักศึกษาอนุปริญญาพยาบาล

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมด ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตามระหว่างหลักสูตรอนุปริญาต์กับหลักสูตรปริญญา ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

แต่การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มผู้นำทั้งหมดกับกลุ่มผู้ตามทั้งหมด แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบภายในกลุ่มผู้นำ และกลุ่มผู้ตามระหว่างหลักสูตรอนุปริญาต์กับหลักสูตรปริญญา พบว่านักศึกษาปริญญาพยาบาลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลทั้งสองกลุ่ม

จากผลการเปรียบเทียบของผู้วิจัยมีข้อค้นพบบางข้อขัดกับแนวความคิดของผู้รู้บางท่าน เช่นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นตัวแทนของสติปัญญาของบุคคล และความคิดสร้างสรรค์ควรมีค่าสูงในกลุ่มผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ตาม ดังความคิดเห็นของเทือก กุสุมา ณ อุษงษา¹ มีความเห็นว่าผู้นำที่แท้จริงควรมีลักษณะดังนี้คือ เป็นนักประชาธิปไตย, เป็นผู้แก้ปัญหาไหวพริบดี, เป็นผู้มีความคิดริเริ่มดี และเป็นผู้มีประสบการณ์มาก

ในการสร้างสมการพยากรณ์ลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่าตัวพยากรณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวเกณฑ์คือลักษณะความเป็นผู้นำมากที่สุด คือมโนภาพแห่งตนและความ

¹ เทือก กุสุมา ณ อุษงษา, "เป็นผู้นำอย่างไร," จันทร์เกษม (มีนาคม - เมษายน, 2514) : 19 - 20.

วิตกกังวล รองลงมาคือความคิดสร้างสรรค์ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับ แต่ตัวแปรโมโนภาพแห่งตนเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการสร้างสมการทำนายลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งให้ผลสอดคล้องกัน 4 กลุ่ม แต่กลุ่มผู้นำหลักสูตรอนุปริญญาตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการสร้างสมการพยากรณ์ได้แก่คะแนนความเป็นผู้นำที่ก่อความวิตกกังวล สรุปสมการพยากรณ์ได้แก่คะแนนความเป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในรูปแบบมาตรฐานดังนี้

$$\hat{Z}_1 = .3447 X_3$$

และสมการในรูปแบบดิบดังนี้

$$\hat{X}_1 = 82.5239 + .3554 X_3$$

ขอ เสนอแนะ

1. ควรจะมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลต่อการอธิบายความแปรปรวนของลักษณะความเป็นผู้นำ ดังนี้

- 1.1 ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
- 1.2 ความพึงพอใจในงานของตน
- 1.3 ลักษณะบุคลิกทางด้านกรอบกรวี
- 1.4 ประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลในทั้งกลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตาม ผู้บริหารทางการศึกษาคควรสนใจต่อข้อค้นพบจุดนี้ให้มากกว่ามีสาเหตุมาจากอะไร มีวิธีการใดบ้างที่จะสามารถแก้ไขได้ เนื่องจากว่าบุคคลโลกทัศน์ที่มีความวิตกกังวลสูงย่อมจะบั่นทอนสุขภาพทั้งทางกายและใจ

3. ควรจะทำการวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลในส่วนภูมิภาค เพราะพยาบาลในส่วนภูมิภาคมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำทางด้านการบริหารสาธารณสุขมากกว่าพยาบาลในส่วนกลาง ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะมีสาเหตุ

เนื่องมาจากการขาดแคลนแพทย์ แล้วจะได้นำมาเปรียบเทียบกับนักศึกษาพยาบาลใน กรุงเทพมหานครว่าแตกต่างกันอย่างไร

4. สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงและแนะแนวทางในการฝึกภาคปฏิบัติทางการพยาบาล โดยการประสานงานและร่วมมือระหว่างอาจารย์ประจำหอผู้ป่วยกับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเมื่อพบว่านักศึกษามีความบกพร่องทางค่านิยมที่จะเป็นผลต่อการเป็นผู้นำของนักศึกษาพยาบาล อาจารย์พยาบาลจะได้ร่วมมือกันแก้ไขซึ่งจะยังเกิดผลดีต่อการเป็นผู้นำทางการพยาบาลของนักศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย